

Verksamhetsberättelse 2020

Överförmyndarnämnden

Innehållsförteckning

Nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys	3
Samlad bedömning och analys av ekonomi, verksamhet och personal.....	3
Viktiga beslut och händelser	4
Ekonomi	5
Driftsammandrag	7
Uppföljning av effekterna för nämndens verksamhet av coronapandemin.....	8
Uppföljning av mål och inriktning	9
Målredovisning.....	9
Uppfyllelse av kommunfullmäktiges övergripande mål	9
Uppföljning av planer och program	9
Uppföljning av nämndindikatorer	10
Övriga bilagor	
• Bilaga 1 Internkontrollrapport	
• Bilaga 2 Uppföljning av Överförmyndarenhetens verksamhetsplan	

Nämndens uppdrag

Överförmyndarnämndens uppdrag regleras i Linköpings kommuns reglemente och tillhör sektor välfärd och socialpolitik. Verksamheten omfattar arbetsuppgifter som åligger överförmyndarnämnden enligt:

- föräldrabalk
 - förmyndarskapsförordning
 - ärvdabalk
 - äktenskapsbalk
 - lag om god man för ensamkommande barn
- samt övriga till området hörande lagar, förordningar och föreskrifter

Nämndens viktigaste uppgift är att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Tillsynen innebär att granska och följa upp hur ställföreträdare sköter sina uppdrag att företräda huvudmän som inte själva kan tillvarata sina rättigheter.

Utöver tillsynen bistår nämnden tingsrätten i utredningar inför beslut, nämnden svarar för rekrytering och utbildning av ställföreträdare samt fattar beslut om samtycke till olika rättshandlingar så som uttag från spärrade konton, arvskiften, fastighetsförsäljningar med mera.

Den medborgare som tar på sig ett uppdrag som god man eller förvaltare är inte anställd utan utför det i form av ett frivilligt uppdrag mot ett mindre arvode. Överförmyndaren fattar beslut om arvodet beroende på uppdragets karaktär och tar ställning till i vilken mån huvudmannen utifrån lagstiftningen själv ska stå för kostnaden eller om kommunen ska träda in.

Nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

Verksamhetsberättelsen är en uppföljning av Överförmyndarnämndens samlade verksamhet utifrån bl.a. reglemente, in-ternbudget och förvaltningens verksamhetsplan. Genom en uppföljning utifrån mål och resultat kan slutsatser dras för att ta fram planer och aktiviteter för fortsatt utveckling. Syftet med uppföljning är att säkerställa att verksamhetens re-surser används till det som avsetts, få god ekonomisk kontroll och att säkerställa att verksamheten bedrivs inom tillde-lade ramar och i linje med målen för god ekonomisk hushållning.

I Linköpings kommun har drygt 1 600 personer en ställföreträdare (god man, förvaltare eller förmyndare) som står un-der överförmyndarnämndens tillsyn. Det kan vara vuxna som genom svag hälsa eller sjukdom inte har möjlighet att fö-reträda sig själva, liksom barn med stor förmögenhet, barn som står utan förmyndare eller som behöver ställföreträdare för speciella rättshandlingar. Överförmyndarnämndens uppgift är att granska så att ställföreträdarna sköter sina uppdrag och förhindra att någon lider rättsförlust.

Överförmyndarnämndens basuppdrag styrs av en rad olika lagar, förordningar och föreskrifter. Under 2020 har näm-n-den fokuserat på mål inom de kommundemensamma områdena *Medborgare*, *Verksamhet* och *Medarbetare*. Redovis-ning av indikatorer för området *Medarbetare* återfinns samlat för Kommunledningsförvaltningen i Kommunstyrelsens delårsrapport medan övriga mål redovisas i denna delårsrapport.

Samlad bedömning och analys av ekonomi, verksamhet och personal

Överförmyndarnämndens mål för 2020 har strävat mot ökad kunskap hos allmänheten om godmanskap, rollen som god man samt verksamhetens arbete med rekrytering och tillsyn. De planerade informationsinsatserna har endast delvis kun-nat genomföras med hänsyn till pandemin. Informationsträffar har skett i mindre format och fokus har riktats mot det mest akuta, d v s rekrytering av ställföreträdare, där marknadsföring skett genom kommunens hemsida och sociala me-dier.

I början av varje år lämnar alla ställföreträdare in sin redovisning för det gångna året och arbetet med att granska och följa upp insatserna fyller en stor del av arbetsåret på Överförmyndarenheten. Målsättningen att senast 31 augusti ha granskat 90 % av de inlämnade årsräkningarna nåddes under 2020 med marginal, 92 %.

Arbetet med att digitalisera har fortsatt under året och fler e-tjänster för gode män och förvaltare har tagits i bruk under året. Målsättningen om att hälften av handlingarna i tre utvalda handläggningsprocesser skulle komma in digitalt har uppnåtts men mycket kvarstår för att digitalisera handläggningsprocesserna hela vägen, från inkommen handling, till beslut och besked tillbaka till medborgarna.

Sammantaget under året har verksamheten visat på god måluppfyllelse. Ekonomin visar på ett positivt resultat till följ av att fler huvudmän än beräknat har kunnat stå för arvodet till sin ställföreträdare. En del av överskottet beror på att di-gitaliseringen inte kunnat genomföras i den takt som planerat. Fortsatt uppmärksamhet kommer att behöva riktas mot inflödet av nya ärenden och rekryteringsläget som under pandemin på nytt aktualiserats som den största utmaningen för verksamheten. På överförmyndarnämndens uppdrag arbetar Överförmyndarenheten vidare med att pröva nya vägar för rekrytering i samarbetet med kommunens Frivilligcentrum.

Ekonomi

Ekonomi, belopp tkr	Bokslut 2020	Budget 2020	Avvikelse
Verksamhetens nettokostnader	15 115	15 976	861
<i>varav nettokostnader för coronapandemin</i>	<i>191</i>	<i>--</i>	<i>-191</i>
Investeringar, netto	--	--	--

Väsentliga avvikelser

Justeringsposten från föregående år påverkar 2020 års nettokostnader positivt och uppgår till 462 tkr, eftersom intäkts-nivån visade sig högre än vad som bedömdes i föregående års bokslut. Kostnadsposten för digitalisering och administra-tion avviker positivt med 343 tkr, främst med anledning av att införskaffandet av nytt verksamhetssystem inte kunnat genomföras under verksamhetsåret.

De ofinansierade intäkterna inom verksamhetsområdet ensamkommande barn blev högre än väntat och ledde till att verksamheten endast visade ett mindre underskott på -17 tkr.

Verksamhet

Nämndmål	
Medborgare	Rätt medborgare får rätt stöd Antal personer som tar del av information kring gode män och förvaltare
	Hållbara ställföreträdarskap med god kompetens God kompetens rekryteras, utbildas och bibehålls till frivilliga uppdrag som god man och förvaltare
	Huvudmännens rätt tas tillvara För att inte huvudmännen ska lida rättsförlust ska ställföreträdarnas redovisning granskas skyndsamt utan avkall på noggrannhet och kvalitet
Verksamhet	Ökad digital hantering av handlingar Handlägningsprocessen baseras på underlag i fysisk form. Med ökad digitalisering kan svarstider förkortas och handlägningsprocesser effektiviseras

Basuppdrag (volymmått)	Bokslut 2020	Bokslut 2019
Godmanskap 11:1 – 11:4, Föräldrabalken	945	902
Förvaltarskap 11:7, Föräldrabalken	109	118
Förmyndarskap, legala och förordnade förmyndare, ej ensamkommande barn	534	505
Ensamkommande barn, godmanskap och förordnad förmyndare	23	46
Ärenden under avslutande	41	33

Väsentliga avvikelser

Vid årets slut är det sammantagna inflödet av ärenden under året något högre än tidigare år. Fler ärenden ligger under utredning eller väntar på beslut från tingsrätten jämfört med tidigare år. I dagsläget är det svårt att bedöma om pandemin har föranlett ökat behov av god man och förvaltare, eller om högre siffror endast beror på ojämn handläggning i samverkande instanser så som sjukvård, sociala myndigheter och tingsrätten.

Viktiga beslut och händelser

Beslut

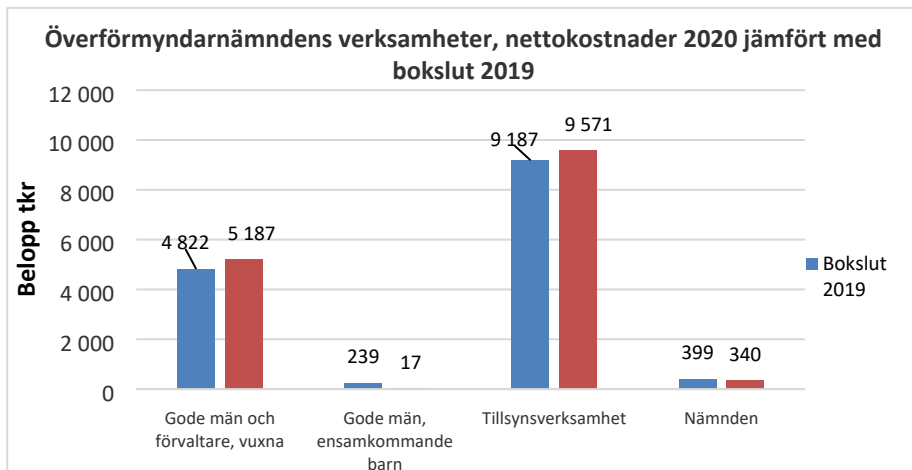
- Överförmyndarnämnden beslutade i början av 2020 att ge Överförmyndarenheten i uppdrag att utreda nya sätt att rekrytera ställföreträdare i de mest komplicerade uppdragen samt att i mindre omfattning pröva ställföreträdare förmedlad av privat aktör.

Händelser

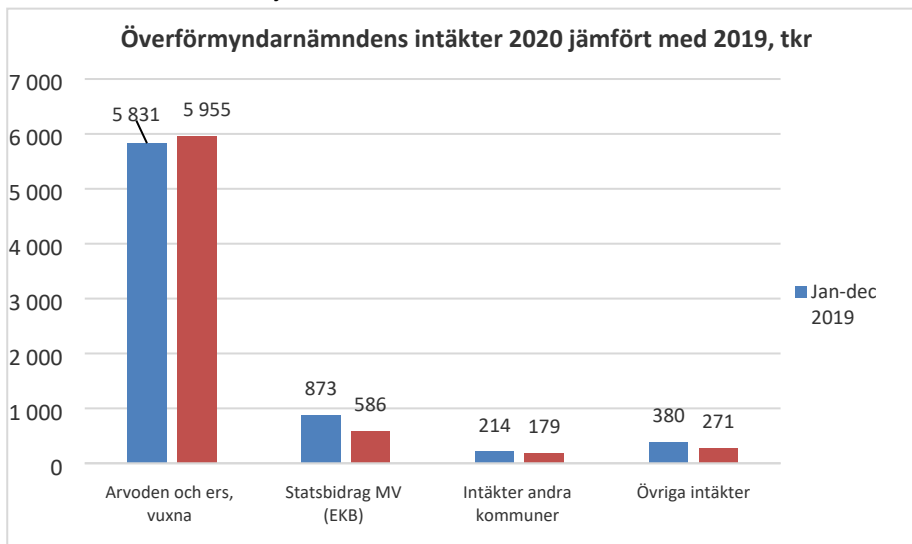
- Föreningen Sveriges Överförmyndare anordnade en utbildningsdag för länets överförmyndare i mars där både förtroendevalda och tjänstepersoner deltog från Linköping. Nämnd och enhet deltog även vid nationella studiedagar som anordnades digitalt i november och Linköping har under året tagit över stafettpinnen som länsombud för Östergötlands län.
- Överförmyndarnämndens sammanträden har till vissa delar genomförts digitalt under året med hänsyn till pågående pandemi.
- Ställföreträdare har fått söka nya vägar för att utföra sina uppdrag som en konsekvens av besöksförbud på bostaden och det faktum att ungefär en tredjedel av alla huvudmän har en god man eller förvaltare som själv tillhör riskgrupp.
- Marknadsföringskampanj under oktober-november har resulterat i ökat antal intresseanmälningar

Ekonomi

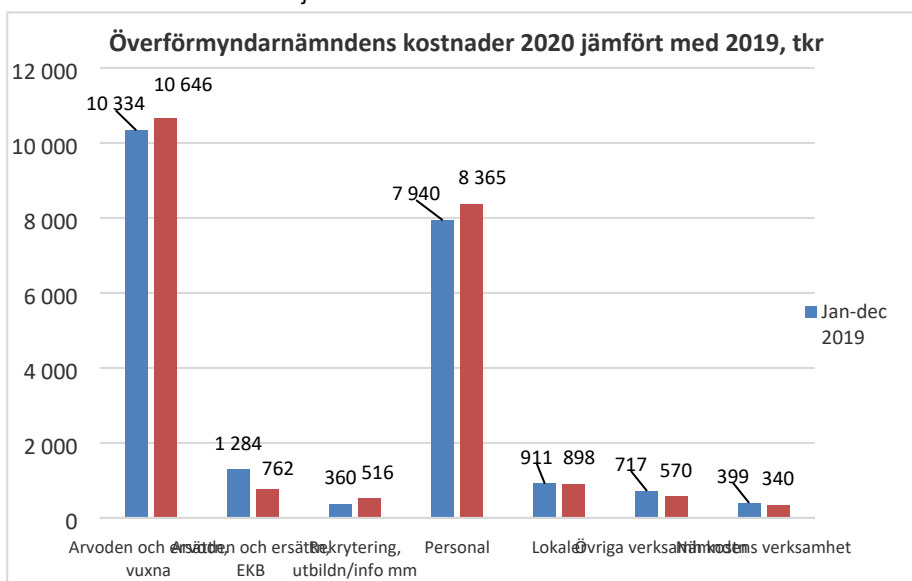
Nämndens verksamheter, nettokostnader bokslut 2020 jämfört med bokslut 2019

Nämndens intäkter 2020 jämfört med 2019

Nämndens kostnader 2020 jämfört med 2019

Driftsammandrag

Resultat 31 december 2020

Driftsammandrag, netto tkr Verksamhet	Bokslut 2020	Budget 2020	Avvikelse	Redovisat samma period före- gående år
<i>Gode män och förvaltare, vuxna</i>	5 187	6 078	891	4 822
Arvoden och ersättningar	5 153	5 250	97	4 778
Resultatpåverkan	- 462	0	462	- 274
Digitalisering och administration	220	563	343	110
Information, utbildning, rekrytering	276	265	-11	208
<i>Gode män, ensamkommande barn</i>	17	0	-17	239
<i>Tillsynsverksamhet</i>	9 571	9 298	-273	9 187
Personal, utbildning, mm	8 228	8 013	-215	7 709
Lokaler och övriga verksamhetskostnader	1 343	1 285	-58	1 478
<i>Nämnden</i>	340	600	260	399
Arvoden och kostnadsersättningar	303	527	224	315
Utbildning och övrigt	37	73	36	84
Summa	15 115	15 976	861	14 647

Nettoeffekt av coronapandemin som ingår i tabellen ovan, netto tkr	Bokslut 2020	Budget 2020	Avvikelse
Nettoeffekt av coronapandemin som ingår i driftsammandraget ovan, enligt separat speci- fikation i Verksamhetsberättelsen	191	0	- 191

Analys och kommentar

Överförmyndarnämndens resultat för år 2020 är positivt och uppgår till 861 tkr. Två av nämndens verksamhetsområden avviker negativt från budget; *Gode män, ensamkommande barn* (- 17 tkr) och *Tillsynsverksamhet* (- 273 tkr). Underskotten täcks genom överskott inom övriga två verksamhetsområden, *Gode män och förvaltare, vuxna* (+ 891 tkr), samt *Nämnden* (+ 260 tkr).

Majoriteten av nämndens intäkter återfinns i verksamhetsområde *Gode män och förvaltare, vuxna* och utgörs av en bedömning av huvudmännens betalningsförmåga, vilket medför att det varje år uppstår en resultatpåverkande justeringspost från föregående års bedömning av intäkterna. För verksamhetsåret 2020 beräknas intäkterna bli lägre än vad som budgeterats (53 % istället för 55 %), vilket innebär 191 tkr lägre intäkter. Justeringsposten från föregående år påverkar 2020 års nettokostnader positivt och uppgår till 462 tkr, eftersom intäktsnivån visade sig högre än vad som bedömdes i föregående års bokslut. Kostnadsposten för digitalisering och administration avviker positivt (+ 343 tkr), främst med anledning av att införskaffandet av nytt verksamhetssystem dragit ut på tiden. Dessutom har flera rekryteringsinsatser fått ställas in, liksom en planerad föreläsning för befintliga ställföreträdare. När det gäller information, utbildning och rekrytering redovisas ett mindre underskott (- 11 tkr). Skälet är kostnader för produktion av en digital redovisningsutbildning för ställföreträdare.

Området *Tillsynsverksamhet* redovisar ett underskott som uppgår till 273 tkr. Anledningen är främst högre lönekostnader på grund av förändringar i personalgruppen, men även högre kostnader för utbildning, personalsociala aktiviteter och material.

Verksamhetsområdet *Gode män, ensamkommande barn* redovisar ett mindre nettounderskott då vissa kommuners socialtjänster placerar ensamkommande barn i Linköping utan att betala arvodeskostnaderna för barnens gode män. Underskottet skulle varit högre om inte statsbidragen som nämnden erhållit för asylsökande barn som anvisats till Linköping, varit högre än motsvarande kostnader.

Nämnden redovisar överskott på 260 tkr, främst med anledning av lägre uttag av förrättningsarvoden och ersättning för förlorad arbetsinkomst men även med anledning av lägre utbildningskostnader än budgeterat.

Uppföljning av effekterna för nämndens verksamhet av coronapandemin

Precis som övriga samhället har ställföreträdare och huvudmän påverkats av restriktionerna i samband med pandemin på olika sätt. Många huvudmän har inte kunnat få besök av sin gode man eller förvaltare, antingen på grund av besöksförbud på boendet eller för att den gode mannen själv befinner sig i riskgrupp. Ungefär en tredjedel av huvudmännen har en god man eller förvaltare som är över sjuttio år. Dessa har istället fått söka nya vägar för kontakt och kommunikation, både med sina huvudmän och med andra aktörer i samhället.

Överförmyndarnämndens politiska verksamhet har påverkas såtillvida att sammanträden förkortats, utgått eller genomförts digitalt. Omprioritering och förskjutning av nämndens ärenden har varit nödvändig till följd av restriktioner och förändrade mötesformer.

Överförmyndarenhetens arbete har under året anpassats till arbetsgivarens riktlinjer, vilket inneburit arbete på distans till viss del. Följden har blivit högre krav på både chef och medarbetare vad gäller planering och flexibilitet, samtidigt som lagstadgade krav på myndighetens verksamhet inklusive rättssäkerheten för huvudmännen måste uppfyllas. Nämnden ser att det finns behov av ytterligare digitalisering, framförallt när det gäller extern interaktion med ställföreträdarna men också med andra parter, såsom banker och statliga myndigheter.

Den långsiktiga påverkan på samhällsekonomin kan även komma att påverka huvudmännens möjlighet att själva betala arvodet för sin ställföreträdare. Detta kommer att visa sig först under 2021 när årsräkningarna för år 2020 granskas. Utgångspunkten som framgår i redovisningen nedan är att huvudmännens förmögenhet och inkomster kan påverkas så att kommunen istället måste stå för en större andel av ställföreträdarnas arvoden.

Ökade kostnader, minskade kostnader, ökade intäkter och minskade intäkter år 2020 med anledning av coronapandemin

Verksamhet/insats belopp tkr	Redovisad avvikelse jämfört med budget 2020	
	Kostnader	Intäkter
<i>Gode män och förvaltare, vuxna</i>		
Minskning av intäkter		191
Summa		191

Uppföljning av mål och inriktning

Målredovisning

I detta avsnitt redovisas nämndens målavstämning som även framgår under avsnittet ”Samlad bedömning och analys av ekonomi, verksamhet och personal”. Måluppfyllelsen grundas på en sammanvägd bedömning av nämndindikatorer, förvaltningens verksamhetsplan och andra genomförda eller planerade aktiviteter. Fler resultat redovisas i nämndens verksamhetsberättelse.

Färgsättningen indikerar:

Nämndens måluppfyllelse för året

	Uppfyllt
	Delvis uppfyllt
	Ej uppfyllt

Uppfyllelse av kommunfullmäktiges övergripande mål

Målområde Medborgare

Rätt medborgare får rätt stöd

Överförmyndarnämndens mål för 2020 har strävat mot ökad kunskap hos allmänheten om rollen som god man och verksamhetens arbete med rekrytering och tillsyn. De planerade insatserna har endast delvis kunnat genomföras med hänsyn till pandemin. Fler personer än föregående år har tagit del av information i kontakt med Överförmyndarenhetens handläggare eller genom besök på kommunens websidor. Även om fler kunnat ta del av information har inte årets målsättning på 500 personer kunnat nås. Erfarenheterna från pandemin visar på vikten av att göra information tillgänglig på olika sätt, för olika målgrupper och behov.

Hållbara ställföreträdarskap med god kompetens

Uppföljningen visar att deltagandet i olika utbildningsinsatser fortlöpt under året och målet nåtts med god marginal. I resultatet ingår deltagande både via e-lärande och anpassad utbildning på plats. En större marknadsföringsinsats har genomförts med intervjuer och inspelning av korta filmer vilka i sin tur ökat antalet intresseanmälningar om att bli god man jämfört med föregående år.

Huvudmännens rätt tas tillvara

Granskning av årets inkomna årsräkningar har kunnat genomföras enligt plan, trots utmaningar kring arbetets organisering i pandemins spår. Vid augusti månads utgång hade 92 % av alla inlämnade årsräkningar granskats.

Målområde Verksamhet

Ökad digital hantering av handlingar

Under året har gode män och förvaltare kunnat nyttja nio olika e-tjänster i kontakten med Överförmyndarenheten. Tre av dessa ligger till grund för mätning av andelen nyttjade e-tjänster. Vid årets slut har hälften av dessa ärenden hanterats via e-tjänst och hälften via ordinarie postgång. Målet har uppnåtts vilket bådär gott för fortsatt utveckling inom digitaliseringsområdet.

Uppföljning av planer och program

Upphandlingsplan

Förutsättningarna för digitalt verksamhetssystem har utretts under året i samråd med upphandlingsenheten och kommer fortsätta under 2021.

Internkontrollplan

Internkontrollen 2020 har utförts av nämndens två interkontrollanter med stöd av jurist från Överförmyndarenheten. Kontrollpunkterna har bestått av fyra delar:

- 1) Tidsaspekten vid byte av god man bedömdes vara skälig i de kontrollerade ärendena.

- 2) Vid genomgång av klagomålsärenden konstaterades framkom svagheter i möjligheten att söka fram inkomna klagomål. Detta har åtgärdats genom en tydligare märkning i diariet när klagomål inkommer.
- 3) Granskningen av ansökningar om samtycke till god man att göra uttag från spärrat konto visade på väl fungerande handläggningsrutiner.
- 4) Kollegial insyn vid granskning av årsräkningar har skett under året och planering finns för kommande års granskningsperiod.

Objektsplan (PM3)

Planering och utredning pågår för ett digitaliserat handläggningsflöde för att kunna effektivisera handläggningen och erbjuda ställföreträdare möjlighet att redovisa digitalt. Utredningen av lämpligt system har försenats men fortgår med förhoppning att beslut ska kunna fattas under 2021.

Uppföljning av nämndindikatorer

I denna bilaga redovisas utfall för de nämndindikatorer som används som ett underlag i bedömningen av nämndmålen. Vid rapporteringen av utfall för indikatorerna används senast tillgänglig statistik. Utfall redovisas könsuppdelat när så är möjligt.

Målområde: Medborgare

Kommunövergripande mål: Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet

Nämndmål	Nämndindikator	2018	2019	2020	Målvärde
Rätt medborgare får rätt stöd <i>Med ökad kunskap hos anhöriga, vårdpersonal m.fl. kan rätt personer få rätt stöd och insats.</i>	Antal personer som tar del av information kring gode män och förvaltare <i>(för 2020 räknas både fysiska möten och urval av besök på hemsida)</i>	I.U.	219	268	500
Hållbara ställföreträdarskap med god kompetens <i>God kompetens rekryteras, utbildas och bibehålls till frivilliga uppdrag som god man och förvaltare</i>	Antal deltagare som tar del av utbildningsinsats <i>(för 2020 räknas både fysiskt deltagande och genomförda digitala utbildningar)</i>	I.U.	140	285	200
Huvudmännens rätt tas tillvara <i>För att inte huvudmännen ska lida rättsförlust ska ställföreträdarnas redovisning granskas skyndsamt utan avkall på noggrannhet och kvalitet</i>	Andel granskade årsräkningar <i>(Målvärde satt för avläsning per den 31 augusti)</i>	87 %	90 %	92 %	90 %

Målområde: Verksamhet

Kommunövergripande mål: Effektiv organisation med goda resultat

Nämndmål	Nämndindikator	2018	2019	2020	Målvärde
Ökad digital hantering av handlingar <i>Handläggningsprocessen baseras på underlag i fysisk form. Med ökad digitalisering kan svarstider förkortas och handläggningsprocesser effektiviseras</i>	Andel insända handlingar via utvald e-tjänst	I.U.	I.U.	50 %	50 %